

Nro 37.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Kelt Bétsben Novemibernek 4-dik napján 1794.
esztendőben.*

Frantzia Ország:

A nemzeti iskolákra, és tudományokra ügyelő
Commissiónak képében arról tudósította *Gre-
goire* a' Conventet, hogy *Roberspiere* tyrannismu-
sának kezdetétől fogva szüntelen nyomattattak a'
Tudósok, és tudományok, és arra serkengette
annak tagjait, hogy emellyék fel mostani poraik-
ból és szegény sorsokból a' tudósokat. — A' tu-
dós republica nélkül, úgymond *Gregoire*, fel
nem lehetne a' Fr. republicának állani; és így
nemcsak segiteni kell a' Tudósokat, hanem az új ta-
lálmányok számanak öregbitésére, utazni is kel-
lene egynehányat közzülök küldeni. — Javaslá-
sára mostanában 100 ezer tallért rendelt a' Con-

vent a' Tudósoknak és nagy mestereknek meg jutalmaztatására, és fel ébraztetésére, melynek ki osztása a' tudományokra ügyelő Commissióra bizattatott. — A' többek közt arról is emlékezett *Gregoire*, hogy egy *Domvel* nevű tudós pögrár, a' ki első Indiai utjában sok szép rikaságokkal gazdagította hazáját, másodszori oda lett utazásakor az Anglusok által el fogattatván, tömözben holt meg. A' Conventnek egy tagja azt kívanta, 's a' Convent elis végzette, hogy annak neve, mint igen érdemes hazafiúnak, a' Pantheonban lévő emlékeztető oszlopra irattasson fel. — Oct. elein 7 személy iiltetett halálra a' Vendei pártosokkal való égyet értékek miatt. — Frantzia Országának déli tartományaiban, ismét helyre állott a' belső tsendesség. — A' *Korsikai* szigetből Fr. respUBLICÁBA által költözött patriótáknak kegyelem kenyér rendeltetett. — *Cambares* fel olvasta azon proclamatiót, melyet a' közjóra, bátorságra és tudományokra ügyelő Commissiók készítettek a' Convent parantsolatyára, és a' melyből, mint valamelly tükörből, által láthatni a' mostani Convent gondolkozásának modját, és eredeti kútfejét. — Ennek hallására felettebb örvendettek és tapsoltak a' jelenvalók, a' Convent helybe hágyta, háromszor kiáltván illyeténképen: *Éllyen a' respUBLICA, éllyen a' Convent!* azután el végzette, hogy ezen proclamatió minden Európai nyelvekre forditasson által, nyomtattasson ki, a' respUBLICÁNAK minden varasaiba, faluiba, iskoláiba, és ármádiaihoz küldetessen meg.

Bourdon mindezekre így szóllott: Ezek a' proclamatió ugyan hathatós fog lenni, de szükség tinéktek szoros tekintettel néznetek az öszve esküttekte. — Az anarchisták, az az, a' függetlenségben élni akarók, tegnap este gyüllést tartván magok közt, a' Conventnek el töröltetéséről beszélték, azt mondván, hogy az a' királynak meg ítéltetésére, és a' constitutiónak el készítésére küldetett légyen (Az egész Convent nagyon meg indúlt). — *Tallien* azt mondotta: Valósággal talál-

tatnak olytán istentelen emberek, a' kik a' Conventet és a' szabadságot semmivé akarják tenni, szükség ezeket a' haza árú ókat, mindenütt, a' hol csak találtnak, meg fogni. Azt kívánja a' és a' Convent is el végzette, hogy tégyenek a' commissiók rendelkezéseket az illy semmire való emberek, népnek nádályai, és ingerloi ellen. —

Oct. 10. dikhén tartatott ülésben, a' *Sambrei*, és *Maasi* armádiákoál történt dolgokat beszélte elő *Thuriót*, a' közjóra ügyelő commissiónak képeben. Említett armádiank, *úgymond*, Oct. 2. dikhán három colonoéra osztattak fel, az első *Bonn*, a' második *Düsseldorf*, a' harmadik pedig *Kolonia* ellen marsirozott. — Abban a' szempitiában, a' mellyben *Guillet* nemzeti biztos urja vala ezeket *Koloniából*, egész *Düsseldorf* urben völt, és ostrom alá rekesztetett a' republicanusok által. — Tsak hamar ezután arról tudossíttá *Richard* a' Conventet, hogy, a' mint eg közelebb jelentette a' *Telegrafus*, Oct. 10. dikhén *Herzogenbusch* is capitulált, az őrizet tábori fogóságba esett, hanem, az ott tartózkodott 400 *Frantzia* emigránsokon kívül, égyenő számu *Frantzia* foglyokkal fel fognak tseréltetni. —

Ezen alkalmatossággal azt a' kérdést tette *Duhem*, mi az oka, hogy a' *Valenziában* találtott 1100 emigránsok még is életben légyenek? *Merlin* tanátsára egy különös commissió rendelkezett azokuak meg vizsgálatalosokra. — Még most is igen sok motskos irások jönek ki a' *Jacobin*usok ellen, a' kik előbbi nép előtt való kedvességnek és tekinteteknek vilcza szerzésére azzal vádolják a' Conventet, hogy ismét a' királyi széket akarják fel állítani, és az 1791. dik czten-dőbelli constitutiót, mellyre önnon maga néhai *XVI Lajos* király is meg eskütt, bé vinni.

Oct. 12. dikhén *Páris* váarasának 20 osztályai jelentek meg a' Convent gátorja előtt — mindnyájan azt kívánták, hogy az anarcnistak, kiken

a' Jacobinusokat kell érteni, és a' kegyetlen *Roberespierre* követői töröltesseuk el; mindnyájan azt nyilatkoztatták ki magok felől, hogy éppen az az ő kívánságok, a' mellyet a' Convent a' néphez küldött proclamatiójában ki jelentett. — Az úg nevezett *Le Pelletier* osztály is, melly ennek-előtte leg inkább látratott a' Jacobinusok alkotmányához ragaszkodni, 's nekik kedvezni, már most egészen ellenek vagyon. — *Mertin* rövid beszéde után azt javasolta, hogy a' köz tsendességnek meg háborítói, a' kik a' népnek gyaláztatyára szolgálnak, és a' Conventet ótsárollyák, büntetessenek meg. — *Clauzels* nek meg jegyzésére, hogy ezek a' közönséges tsendesség meg háborítói többire mind bankerotosokból állanak, a' kik a' függetlenség által akarják magokat meg gazdagítani, azt végzette a' Convent, hogy ezek többé semmi közönséges hivatait ne viseljenek, valameddig csak adosságaikat ki nem fizetik. — A' Párisi Szakalok után, az új revolutionalis Commissionnak néhány tagjai jelentek meg a' Convent előtt, és esküvéssel kötelezték magokat a' virtusnak védelmezésére, és a' gonofszágnak üldözésére s. a' t. Minden környülállásokból azt a' következtést lehet tsínálni, hogy a' Jakobinusok, ha egyebült nem is, de Párisban el vesztették előbbi tekinteteket, és minekutánna az ország több osztályainak e' tárgyról való értelmét vejendi a' Convent, végső sententziát fog ellenek mondani. *Marsiliában* az előbbi tsendesség ismét helyre állitatott, az előbbi polgári előjárék közül 60-an, és a' velek czimborálók közül 200 nál többen fogattatván el, kik közül már egynéhányan fel is áldoztattak a' sz. guillotine óltarán. — Néhányan nem vártak el e' véres áldozatot, hanem önnön magok végzették ki magokat e' világból; ezek között volt *Maillet* az előbbi revolutionalis széknek vérengező előülője. — Mindenek, így szállott tovább *Clauzels*, jól folynának a' republicában, hogyha a' Vendei osztályban a' Royalistáktól, Kis-Britanniában pedig a' *Chouansok*

tól nem kellene tartanunk — a' *Lavali* levelekből semmi jót nem itilhetünk, a' mióta a' parasztok nyári takarmányaikat elkészítették, azóltaól fogva, mind a' két rendbeli pártosoknak meg szaporodott a' száma — mind a' két rész engedhetetlen, és kezebb ezerszerte meg halni, mint valasáoak el töröltetését életben meg érní, és *XVI Lajosnak* halálát meg nem bocsátani. — E' két pontban mind a' *Royalisták*, mind a' *Chouansok* meg egyeznek, hanem neveltetések, és gondolkozások módjához képest, külömköznek az eszközökkel való élésben. — Oda küldetett biztosaink ugyan igyekeznek a' *Royalistákat* meg engedztelni, hogy az utólsóbbakat annál könnyebben ki irhassák, de még ekkorig nem lehettek igyekezetekben és foglalatosságokban szerentsések. — Számos seregek küldettettek mind a' két helyre ezen szomorú játéknak el végzésére. — Tíz napok alatt 100 embert bocsátott szabadon a' revolútió-nalis ízek, 13-at pedig halálra sentenziázott. — Oct. 12 ik napját követett éjjel igen sokan el fogattattak a' *Jakobinusok* és az előbbi revolútió-nalis *Commissionának* tagjai között.

Következett nap, u. m. Oct. 13-ik napján tartatott ülésben, egy *Nantesből* küldetett levelet olvasott fel *Merlin*, mellyben azt írta nékie az oda küldetett tábori biztos *Bouquet*, hogy ottan 39 affzonyt 's gyermekeket és két öreg embert, a' kik t. i. avval vádoltattak, hogy az ő férjeik és rokonaik, a' pártosok közzé tartoztak, öletett *Lefevre* Generál adjutans a' vízbe. — Ezek közt 15 hat és 10 esztendőök közt lévő, és két tsetsemő gyermekek is vóltanak. — Ezen kegyetlen hirnek hallására, mind a' *Convent*, mind a' halgatok nagyon el íszonyodtak; és sokan azt kívánták, hogy leg ottan szabad meg ölésre valónak lenni hirdettessen ki *Lefevre*; hanem a' dolognak szorosabb meg fontolása után, ezeket végzette a' *Convent*: *) hogy mind *Lefevre*, mind azon ártatlan embereket vízbe ölö hajósok fogattassanak el —

β) hogy a' *Nantesi* revolutiónalis comenissió elleu mondattasson sententzia, 's mindenütt fogattassanak el annak czimborásai — γ) hogy az ennek-előtte esztendővel tömlötzőkre hanyatott nemzeti képviselőknök ügyök vétetessen elő.

Továbbá így szollott *Merlin*: Most már, *ügymond*, minden bőséggel vagyon piatzaikon, a' kinek mint tettzik, úgy ad és veszen, semmit nem gondol a' *maximummal*, az az, az eleségeknek szabott árrával. — *Herzogenbuschban* 146 ágyút, 1300 mázsa puskaport, 9000 új flintát nyertek, és 2500 embert fogtanak el győzödelmes seregeink (Igy adja ezt elő, a' múlt Szombatoa költ udvari Bétsi diarium is a' 3134 ik lapon) — *XIV Lajos* király, *ügymond Merlin*, 16000 embert áldozott fel ennek ostromlása alatt, még sem foglalhatta azt el; a' mi vitéz seregeink pedig 14 napnál többet nem töltöttek el az alatt, még is hatalmok alá vetették. — *Pichegru* Generál egy-néhány hétig betegeskedett, de már vissza nyerte előbbi egészségét, betegsége alatt *Morreau* Generál vitte a' kormányt.

A' *Nantesi* el töröltetett revolutiónalis Comenissiónak el fogatott tagjai *Oct. 16.* ikán jelentek meg leg először a' Párisi revolutiónalis szék, avagy *Criminale Forum* előtt, 's többnire minden általok gyakorlott törvényteleniséget az oda küldetett N. biztosra, *Carriere* háritották. — A' tanúknak vallás tételekből ki sült, hogy *Nantes* vidékén 10 ezer embernél több juttatott köldusságra, és mintegy 20 ezer fojtatott a' vízbe, lövettetett agyon, és guillotiniroztatott. — *Carriere* nél lehetetlen gonoszabb *Jakobinust* képzeln, a' kiktől mostani kezséges ki menetelű környülállasai közt egészlen el hagyattatott. — *La Fayette*, *Brissot*, *Herbert*, *Danton* és *Roberspiere* egész oraculumai vóltak a' *Jakobinusok*nak, még is, azoknak meg bukások ntán, még emlekezeteiket is meg átkozták. — Nem réziben így szollott *Carrier DuBois* *Cranca*.

hez. Nem veszedé, *úgymond*, ezre, hogy mindnyájunkat guillotinirozni akarnak, mely szavaira így felelt az utó'sóbb. *Tedd egyik kezedet lelked esméretére, a' masikat pedig egy pistolyra, hogyha semmivel nem vádol lekedesmérete, hited el magaddal, hogy mindnyójan pártodat fogjuk; eilenben hogyha azokat hán'ya szemeidre, a' melyekkel vádoltatól, egy hantzfut leszel, ha mixgyárt főbe nem lövöd magadat.*

Lengyel Ország.

Egy *Heiligenstaedt* nevű huszár hadnagy Lengyel országból mint kurir *Berlinbe* küldetvén, azt a' kellemetes hirt vitte oda magával, hogy *Oct. 10.* dikén keményen meg verte *Fersen* Orosz Generál a' Lengyel insurgenseket, holott ezeknek fő vezére *Kosciuskó*, és *Szarakovszky*, *Kamiski*, *Sendschevitz* L. Generálok, sok stabis és fő tisztekkel egyetemben fogságba estenek.

Ezen történetről illetén foglalatu levelet küldött *Fersen* Generál *Schwerin* Pr. Generál *Lajtinánt*nak *Oct. 10.* dikén: „Szerentsém vagyok, *úgymond*, *Excellentziádnak* jelenteni, hogy ma *Madzviecki* városkának kastéllya mellett a' *Kosciuskó* vezérlése alatt lévő Lengyel insurgenseket egészen öszve törtem, holtaimnak és sebbe esett embereimnek számát fel nem tehetem, mivel még arról semmi tudósítást nem vettem a' regimentektől. — Az ellenség közül igen sok hüllött el, és esett sebbe, 16 ágyút vesztett el. A' fogságba estek közt vagynak *Kosciuskó* és *Zumakowski*, *Karowski*, és *Zenzamowski* Generálok (Ezen levélben más nevek vagyok az el fogtatott Lengyel Generáloknak). — *Heiligenstaedt* hadnagy úr, a' ki mindenütt velem járt, és szemmel látó tanúja volt a' történt viadálnak, környüállásosan meg fogja azt beszélleni. — *Baró Fersen.*

Posenből így írnak Oct. 11-dikén: E' folyó hólnapnak, úgymond 4 ikén, 40 insurgensek mentek bé *Chodziesen* alá, kik közül 24 en a' városba bé ménvén az ott találtatott só magazinumot el foglalják, és pénzen el adták a' polgároknak. — A' zsidók posztót adni kényszerítettek, mellyel, és a' sóból bé vett 400 tallérral elébb állottak. Az alatt, míg ezek a' városban múltattak volna, *Trenk* regementéből egy tsuport huszár érkezett oda, kik közül egy vakmerő köz ember, nem gondolván az insurgenseknek ott létevel, a' városba bé nyargalt, egyenesen a' polgar mester háza elejbe ment, és egy zászlót ki vett az insurgensek kezéből, 's szerentséssen el vitte azt. — Ambár mi *Poseniek* számos ellenségtől sem félhetünk: mivel mindazáltal könnyen meg eshetik, hogy az ide való őrizet másuva küldetterik az insurgensek ellen, a' leg jobb rendelkezet tettét előjáróink, és mind bastváink, mind sántzaink, mind egyéb erősségeink meg jobbitattak, és szaporitattak.

Berlinből egynéhány gyalog és lovas regementek küldettek déli Prussiába, még pedig oly nagy sietséggel, hogy a' regementjeiktől szabadsággal elbocsátatott katonákat sem lehetett a' regementeknek bé hivatni, és minden regementől egy tisztt maradott vissza azoknak ölzve gyűjtésekre, és utánnok viteisére. — A' korona herizeg és *Möllendorf* gyalog regementjein kívül, egynéhány tartalék batalliónok fekülznek *Berlinben*. — Úgy hallatik, hogy a' Prussus Király ő Felsege ismét déli Prussiába fog menni, és maga fogja ottan a' hadi operatiókat kormányozni. — *Székely Obestert* szép katona halotti pompával temetteték el a' Lengyel confoederatusoknak vezérjei.

A' *Brambergben* fekvő Lengyel seregeket, rész szerént *Madalinsky*, rész szerént pedig *Dombronsky* Generálók comandirozzák. — Nem igaz, hogy *Székely Obesteren*, és leányán bosszújokat

állották volna az insurgensek, a' mint néhány Német országi levelek hirdették vala; sőt inkább, a' miot fellyebb is említettük, minekutánna a' nevezett Prussus Obester *Bromberg* mellett kapott vérszedelmes sebeiben vitézi ditsösséges pályafutását el végzette volna, magát minden hozzá illendő hadi pompával temették el, leányának pedig, hazajába való vissza térésére, fedező őrizetet adtak. — *Brombergben* egy fegyvertárt találtak a' Lengyelek, mellyből egynéhány ezer embert fel lehet fegyverkeztetni. — Az ott lévő Prusszus tisztviselőik *hazi* őrizet alatt tartattatnak mind addig, mig azokkal a' Lengyel tisztviselőkkel fel nem tseréltetnek, a' kiket a' Prusszusok el fogván fogságra küldöttek.

Posenből iratik, hogy *Schwerin* Prusszus General Májor, két batallion gyalogságból, három escadron lovasságból, és négy ágyúhól álló corpusával, *Oct. 9 dikhén* oda bé rukkolt, és kezére vette az ott lévő Prusszus seregeknek kórmányát. — A' *Konini* tsatában 26 Lengyelt fogott el, és ugyan aanyi Prusszust szabadított ki a' Lengyel fogságból, magával együtt ezeket is *Posenbe* vitte. — A' *Szekely* Obester corpusából 150 ember mondatik Lengyel fogságba esetnek lenni, a' többi pedig *Graudenz* - be vonta magát. —

Dantzighól ezeket írják *Octob. 7-ik* napján. Ertésére esvén várasunk kórmányozójának-és előjáróinak, hogy *Koniczban* is mutatták volna magokat a' Lengyel insurgensek, mingyárt rendeléseket tettek, illendő módon lejendő el fogadásokra. Már most elegendő ágyúk vagynak a' bástyákon, a' sántzokból minden fa ki hordatott, pallisadák készitetnek, és az itten fekvő két regement őrizet még egy regementel fog szaporitatni. — A' kórmányozó azt kívánta a' lakosoktól, hogy a' belső tsendességnek fenn tartására ők is strázsat állyanak; erre nézve mind a' kereskedő, mind más társaságok egybe gyűltenek, hanem mite határozták légyen meg magokat, nem tudatik.

Kosciuskónak szerentséltenségeről következő tudósítást olvasunk egy közönséges levélből: *Sierakowsky* Generálnak *Wilnatól* nem messze lett meg verettetése, és meg gyozettetése után, *Derfelden* Orosz Generál á tal ment a' *Bog* vizén, *Souwarow*, ugyan Orosz Generál oíly helyén telepedett le a' kórmánya alatt lévő seregekkel, melly által *Mocronowski* Lengyel Generál egészlen e' rekesítetett *Kosciuskó* fő vezértől, *Fersen* Orosz Generál pedig 12000 emberrel oíly messze nyomúlt előre, hogy el kerü hetetlenül szükségesnek ittele *Kosciuskó* eleibe menni, meg támadni, és ha lehetne, vissza is nyomni. E' végre 10 embert külön választván ármádijától eleibe ment *Fersen* Generálnak, és egész bátorsággal meg támadta őtet. — Noha hasonló á hatossággal védelmezték légyen is magokat az Orosz seregek, még is háromszor egymás után vissza hajtattak a' Lengyelek által; végre ujóbban meg újivan az Oroszok a' viadalt, puskájok végeire ütött bajonettákkal mentek a' Lengyelekre, és hosszas viaskodások által meg erőtlentvén őket, vissza nyomták. — *Kosciuskó* fő vezér, a' ki rendkívüli való vitézséggel és bátorsággal hadakozott seregei előtt, egynéhány sebeket kapván, lováról le esett, 's három Lengyel Generállal együtt el fogattatott a' diadalmaskodó Oroszok által.

Kétség kívül, nem kevés változást fog *Kosciuskónak* szerentséltensége, a' Lengyel conföderationának alkotmányában okozni, egy ollyatengondolkozású, bátorságú, vitézségű, és tapasztalású vezérre, a' ki a' múlt Amerikai háborúban mindenkor jelen vólt, a' ki *Wassingtonnak* egynéhány ezttendeig tanítványa és segedje vólt, és a' ki nem csak theoretice, hanem practice is tanulta a' hadi mesterséget, nem egy könnyen fog a' Lengyel nemzet találni. — Ugy hallatik hogy *Warsóviából* lett utolsó el menetelekor, minden történhető esetre, *Dombrowski* Generált, a' ki vele együtt tanulta a' hadi mesterséget Amériká-

ban, ajánlotta volna, maga helyébe fő vezérnek.

A' *Warsóviai* magános levelek beszélik, hogy Oct. 12. ikén már ott tudva volt *Kosciuskó* Generálnak meg verettetése, és el fogatítása; hogy a' nemzeti Tanács leg ottan *Wawrzecki* urat választotta és tette a' Lengyel ármádiának fő vezérévé; és hogy egy proclamatiót tétetett közönséggé, mely által minden úton módon biztatta és bátorította mind a' nemzetet, mind a' Lengyel hadakozó seregeket. — Minthogy pedig eleve el látta azt a' Nemzeti Tanács, hogy a' győzedelmes seregek *Warsóvia* alá fognak nyomulni igyekezni, minden szükséges rendeléseket meg tett a' városnak védelmezésére, éjjel nappal dolgoztat az erősségeken, szaporitattya a' sántzokat, és biteriákat, az ármádiának virágát *Warsóvia* alá gyűjti, és minden tsekedeteiből a' tündöklük ki, hogy a' Lengyel nemzetnek régi szabadságát utolsó tsepp véreig akarja védelmezni. —

Ugy hallatik, hogy az Orosz táborban igen jól bannak *Kosciuskóval*, és hogy ő az Orosz Generálnak engedelmével, levelet irt volna *Warsóviába*, seb orvosának és bagazsiájának magához va ő vitetések iránt. — Az Oct. 10. dikén történt tsatában, ol szelesztetett ármádiájának bal szárnyát akarván öfzve tsatolni, két ló lövettetett ki alóla, és három seb éjtetett testén; de egy sem veszedelmes.

A' *Berlini* levelekből olvassuk, hogy *Schwerin* Generál Lajtinánt, Oct. 4. ikén *Posen* mellett lévő tábor helyét oda hagyván, *Lovicz* ellen mársirozott; hogy a' *Warsóvia* felé menő *Dombrowski*, és *Madalinski* Lengyel Generáloknak útyokat kétfelé vághassa, a' kik *Kosciuskó* szerentsétlenségének hallására *Torunumba* vett újokból vilzsa fordúltak, s *Warsóvia* őltalmazására menni igyekeztenek.

A' Torunumi fő kormányozó *Hundt* Prusszus Obester, minden gondjait és igyekezetét a' városnak védelmezésére fordította, azok ellen a' Lengyel insurgensek ellen, a' kik *Oct.* 5-kén a' *Wistula* vizén által ménvén, napnyugoti Prussziába bé ütöttek és egészen *Torunum* bataráig nyomultak, sőt a' következő napon *Podgorze* nevű helységbe bé ménvén, kvártélyt készíteni, és eleséget gyűjteni parantsoltak a' lakosoknak. — Hanem egynéhány huszárok utánnok eredvén, szélylyel üzték ezeket a' kelletlen vendégeket. Ellenben a' *Culmi* kerületben fekvő insurgensek a' *Torunum*hoz tartozó fakukban gyűjtött eleségét nemcsak szerentséssen el vihették, hanem e' mellett az ellenek küldetett Prusszus huszárokat egészen a' város kapujáig üzték. Mellyre nézve *Oct.* 7-ikén két commandó lovasságot küldött ki a' fent nevezett Obester az ellenségnek meg kémlelésére, a' kik már akkor minden gyűjtményeikkel visszavonták magokat. — Halván a' két commandónak vezérjei *Vosz*, és *Gr. Kälnein* hadnagyok, hogy *Czarnovóban* 120 Lengyel lovasok, és attól fél mélföldnőre, *Steinort* mellett, 300-an tanyázzanak és sok ágyúval *Torunum* ellen menni szándékozzanak, noha erőtelenek vóltanak, még is rajtok üöttek a' *Czarnovóban* lévő insurgensekre, és rész szerént le vagdalták, és el fogták, rész szerént pedig szélylyel üzték őket, és minden ott lévő bagazsiákat és tár szekereiket el foglalták. — A' *Wistulán* innen fekvő déli Prussziában leg kisebb lárma sem tapasztaltatik már most; hanem a' túlsó részében derekasan gazdálkodnak az insurgensek. A' déli Prussziában fekvő Prusszus regementek már most téli kvártélyaikra menni készülnek.

Nagy Britannia.

Egy Londoni levél szerént, *Oct.* 10 ik napján nagy vendégséget ütöttek a' *Westmünsteri* polgari

előjárók azon emlékezetes napnak meg inneplésére, a' melyen Fox urat leg elsőben a' Parlamentomnál lévő képviselőjöknek választották (Westmünster a' Temesisen túl Londonnal által ellenben fekvő város, melly a' múlt századokban külön vőit Londontól szakasztva, hanem 70 ezrtendővel ennekölte, egy igen szép hid, és az a' felett épült kalmár börtök által, avval öszve kaptsoltatott, hanem mostanis különös jurisdictioja vagyon) olly nagy számmal jelentenek meg az adattott vendégségen, hogy egynéhány százan nem találtak magoknak helyét. — A' vendégségnek végződése után egynéhány pohar champaniai finum bor ki üresitetett, az oppositiónalis résznek egészségéért, mellynek az alsó parlamentomban, fejének lenni tartatik Fox úr. Azon beszédjében, melly által a' nékie mutatott tisztességet meg hálálni kívánta, a' többek közt így szóllott: Imé 14 ezrtendő folyt el, hogy engemet nem annyira alkalmas vóltomra nézve, mint inkább azért választottatok képviselőtöknek, mivel tapasztaltatok, hogy én mindenkor buzgó és tántorithatatlan ellenkezője vóltam az udvari és ministerialis résznek. — Mindenkor ellene szegeztem magamat azon alkotmánynak, mellyet ti méltán helyben nem hagyatok, és a' melly az Amerikai háború szomorú következéseit hozta réánk. — Ismét egy olly háborúba keveritettek bennünket, melly eredetére nézve amához hasonló, 's hasonló léfzen következéséire nézve is. — Az Amerikai háborút a' Brittusok szabadságával ellenkező kormányozás ellen való gyűlölség szülte. Ezen szerentsétlen hadakozásnak, mindenkor, kezdetétől fogva végződéséig ellene vóltam; hasonló módon viseltem magamat a' jelenvaló hadakozás ellen is. — A' mi a' részünkről el állottakat illeti, a' kik t. i. nagy hivatalokra emeltettek, azok eránt való íteltételemben nem hirtelenkedem, meg lehet, hogy meg győződések szerint tselekelznek — de én

ként, és meg lehetõssen fel verték a' szállásoknak bérét.

A' Fels. K. udvari Magyar Kantzellariánál Protocollom Direc orává, udvari titoknokka és Ts. K. Tanácsossá, *Markovitzky Ferentz* úr, a' Fels. Magy. Kamaránál pedig Titoknokka *Szentgály János* úr tétettek õ Felsége által.

Az ide való, az az *Bétsi Fõ Iskolánál*, az Olasz nyelvek, és litteraturának is egy katétra engedtetett, és az arra rendeltetett rendkívül való tanító *Sarcht* úr, e' folyó hólnapnak 11. dik napján kezdi el tanításait.

* * *

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bátorkodtam a' múlt Septemberben, a' Tek. Nem. Vármegyék Fõ Jegyzõihez, és a' Királyi Sz. Városoknak Tanácsaihoz küldött leveleimmel alkalmatlankodni, de egyszermind alázatosan esedezni, hogy az elsõbbek a' Megyejekbeli lévõ tiszviselõk közt e' folyó esztendőben történt változásokat, a' Megyékben lévõ Kir. Sz. és mezõ városokat, falukat, diétaisporiákat, szám, és nemzét név szerént, és a' hadi adóba esztendőnként fizetni szokott summát szám szerént; az utolsóbak pedig, t. i. a' Királyi Sz. Városok polgári elõjáróiknak neveiket, a' már mind a' két Halaiban esméretes Magyar Almanaknak tökéltetésére, nékem fel küldeni ne terheltessenek. Tellyesítették is töbnire már minden Vármegyék alázatos kérésemet, melly kegyességeket, és nemzeti nyelvünknek tökéltetésére való készségeket nagyra betsüllöm, és meg hálalni el nem múlatom. Vagynak mindazáltal még néhány Vármegyék, a' mellyek kéréssem tellyesítésenek halogatása által fent nevezett könyvemnek jövõ esztendőre való ki nyomtatását akadályoztattyák:

Ezek közt vagynak *Abauj, Arad, Bars, Csanád, Esztergom, Fejér, Pest, Sopron, Szala, Temes, Tólna, Torna, Torontál, és Zemplén Vármegyék.* A' Kir. Sz. Varasok közzül pedig tsak e' következendők tellyesítették kéresemet, u. m. *Kassa, Komárom, Köszög, Esztergom, Poson, Szatthmár, Németi, Pécs, Szögéd, Szent Marja, Nagy Bánya, és Uj vidék,* a' többi pedig még nem.

Arra való nézve alázatossan kérem az itten fel jegyeztetett Tek. Vármegyéknek Fő jegyző urait, és az itten fel nem jegyeztetett Királyi Sz. Városoknak Erd. Tanátsait, hogy eleikbe terjesztetett kéresemet minél előbb tellyesíteni ne terheltessenek. — Felettébb sajnallanám, hogyha tudósításokat nem vehetvén, kéntelen vólnék fent nevezett könyvemet tsonkán ki nyomtattatni; mért hogy a' Publicumnak és magamnak kárával azt vagy félbe szakasztassam, vagy tudósítások után sokáig varakozzam, senki töllem nem kívánhattya. *Irtam Bétsben Octobernek 31-ik napján 1794. ben.*

D. D. S.